

Der er slet ingen døre eller lukkede klasselokaler, kun åbne trapper og balkoner med sofaer, computerøer og pudebænke bag høje afskærmninger. På Hellerup Skole bryder arkitektur og indretning så radikalt med alle traditionelle forestillinger om en skole, at stedet siden åbningen i 2002 har stået som et ikon på den fremtidsorienterede skole med plads til individuelle læringsstile og differentieret undervisning.

Siden har andre skoler også profileret sig på moderne byggeri. ”Sydhavn skole er det nye flagskib”, og ”Ørestad skole udfolder virtuel æstetisk faglighed” hedder det for eksempel om de steder, som elever i København kan indtage i 2012.

Arkitektur og indretning er dog ikke en garanti for nytænkende pædagogik, siger Malou Juelskjær, lektor i socialpsykologi fra Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU) ved Aarhus Universitet.

”Der har været et håb om, at hvis man bare fjernede nogle døre og satte store vinduer i, så skulle skolen nok blive anderledes. Men det får man ikke udviklet nye undervisningsmetoder af. Det kræver pædagogisk udviklingsarbejde og tid til at eksperimentere og gøre sig erfaringer,” siger hun.

Et skub væk fra industrisamfundet

Ifølge Malou Juelskjær hænger det store fokus på alternativt skolebyggeri sammen med kravet om undervisningsdifferentiering, som blev en del af folkeskoleloven i 1993.

”De nye skolerum er så at sige den materialiserede side af opgøret med det, man kalder røv-til-bænk-undervisning. Et opgør med industrisamfundets disciplinering, hvor læreren står i det traditionelle klasselokale og kigger ud over rækkerne og ser, om eleverne er rettet mod den aktivitet, de er blevet bedt om,” siger hun.

Skolen i dag skal i stedet forme og skabe en omstillingsparat, fremtidig arbejdskraft, og det kræver, at bygningerne suppleres med områder, hvor der kan ske noget nyt. I begyndelsen var svaret de totalt åbne arealer, i dag er der også plads til afgrænsede klasserum.

”Nu er det er snarere en både-og-situation, hvor man går på to ben. Der skal stadig være mulighed for at lukke en dør eller trække noget for og lave de ting, der bedst folder sig ud i et klasselokale. Men man skærer ned på klasseværelsets størrelse for at få kvadratmeter til fællesarealer, som kan blive til differentierede læringslandskaber med forskelligartede arbejdssteder.”

3

Skolebyggeri som PR

Arkitektur og utraditionel indretning signalerer nytænkning og bruges til at profilere skoler landet over. Men store, åbne fællesrum med sækkestole skaber ikke i sig selv ny pædagogik. Det gør modige ledere og lærere, som tør udvikle nye undervisningsmetoder, siger lektor Malou Juelskjær.

Af ANNETTE HAUGAARD

»Der har været et håb om, at hvis man bare fjernede nogle døre og satte store vinduer i, så skulle skolen nok blive anderledes. Men det får man ikke udviklet nye undervisningsmetoder af.«

Her finder vi sofaer, sækkestole, hængekøjer, arbejdshemse, siddetrapper og stilleområder, så skoledagen kan veksle mellem aktiviteter i klasseværelset og arbejde på egen hånd uden for lærerens synsvidde.

”Den enkelte elev skal kunne søge derhen, hvor han eller hun lærer bedst. I dag har vi en forståelse af, at børn lærer på forskellige måder,” siger Malou Juelskjær.

De moderne skolebyggerier er derfor ikke ren profilering, der skal signalere, at

skolen er med helt fremme. Det er også et styringsredskab, forklarer Malou Juelskjær.

”Man bygger på en bestemt måde for at sætte noget i gang. For at skabe udvikling. Men det er vigtigt, at man ikke tror, at det er gjort med nye rum, for så bliver den flotte nye arkitektur netop bare signalværdi og noget, man profilerer sig på. Udviklingen kommer ikke af sig selv,” siger hun.

Mangler viden, didaktik og etik

Malou Juelskjær mener ikke, at vi ved nok om konsekvenserne af at ændre arkitektur og indretning i skolen. Både lærer- og elevrollen ændrer sig, når undervisningen forlader det traditionelle klasselokale.

”Man ændrer på lærerens mulighed for at være den, der har styr på aktiviteterne. Når en elev har fødderne oppe på bordet eller ligger i sofaen med iPod i ørerne, hvordan ved man så, om han laver noget eller har brug for hjælp? For nogle lærere vil det være en lettelse ikke at skulle holde eleverne bænket i klassen, for andre vil det skabe usikkerhed og en følelse af kontroltab,” siger Malou Juelskjær og forklarer, at det også stiller nye krav til eleverne.

”De skal virke selv og have en bestemt motivation. Eleverne kan ikke bare sidde stille og vente på at række hånden op. I det univers bliver man som elev nemt tabt, hvis man ikke selv kan sætte noget i gang.”

Ny skolearkitektur og indretning kalder derfor på bevidst ledelse.

”Som ledelse er man nødt til at skabe betingelserne for at lærerne kan udvikle et rumligt perspektiv på didaktikken i de ændrede undervisnings- og læringsarealer, og i den forbindelse må man også lede i forhold til de oplevede usikkerheder, som udviklingsprocessen kan medføre i lærergruppen”.

MALOU JUELSKJÆR

Lektor i socialpsykologi ved Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet. Hun forsker i samspil mellem skolearkitektur, skolekultur og ledelse.